

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΩΝ ΘΕΡΜΙΩΝ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΝΗ ΕΠΙΒΛΗΘΕΙΣΑ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ

1793, 21 Αυγούστου

«Εἰς τὰ ἴχνη τῶν ὑψηλοτάτων καὶ πολυχρονίων ἀθθεντῶν μας γονυκλιτῶς προσπίπτοντες ἀναφέρομεν δουλικῶς ἡμεῖς οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι, ὅτι ἐλθόντες εἰς Ναξίαν τὸν μπιτιρμὲ τῶν νησιῶν μας· μὲ τὸ νὰ μὴν ἐστάθῃ εἰς Ντριὸν ὁ βασιλικὸς ἀκαταμάχητος στόλος, ἔκαμαν κοινὴν σύναξιν τῶν προεστώτων ὁ οἰκονόμος Θερμιῶν, ὁ πρωτέκδικος Θερμιῶν, ὁ λογοθέτης Ἀντύπας καὶ ὁ Γιαννάκης Ἀντύπας, οἵτινες ἐχρημάτισαν ἐπιστάται τοῦ κοινοῦ Θερμιῶν κατὰ τὸ 1789 ἔτος, καὶ μᾶς ἐφανερώσαν ὑψηλὸν προσκυνητὸν μπουγιουλδὶ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ πολυχρονίου ἡμῶν ἀθθέντου, προστάζον ὅτι μὲ τὸ μαραφέτι τῶν κοτζαμπάσηδων τῶν νησιῶν νὰ ἀποφασισθῇ, ἂν τὸν τζερεμέ, ὅπου ἐπλήρωσαν οἱ ρηθέντες τέσσαρις ἐξ αἰτίας τοῦ Λάμπρου, ὅπου ἔστειλε καὶ ἐσκότωσε τὸν Νικολάκη Ρώταν, βοεβόδα Θερμιῶν, πρέπει νὰ τὸν πληρώσουν οἱ τέσσαρις αὐτοί, ὅπου ἐπιάσθησαν, μὲ τὸ νὰ εὑρέθησαν ἐπιστάται τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ κοινὸν τῶν Θερμιῶν. Διὰ τοῦτο κάμνοντες κάθε λογῆς ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐστοχάσθημεν ὅτι μὲ τὸ νὰ εὑρέθησαν ἐκείνον τὸν χρόνον ἐπιστάται, ἐπιάσθησαν καὶ ἐπλήρωσαν τὸν τζερεμέ, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ἐδοκίμασαν καὶ μύρια πάνδενα εἰς τὸ κάτεργον. Καὶ ἂν δὲν ἦτον εἰς τὴν δούλευσιν αὐτὴν τοῦ κοινοῦ, ὅποιοι ἄλλοι ἤθελον εὑρεθῇ, ἤθελον σοφιστᾶσαι τὰ ὅμοια. Ἄρα ἐξ αἰτίας τῆς δουλεύσεως τοῦ κοινοῦ ἐπλήρωσαν αὐτὸν τὸν τζερεμέ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εὔρομεν εὐλογον, ὅτι αὐτὴν τὴν ζημίαν νὰ τὴν πληρώσει τὸ κοινὸν καὶ ὅχι μερικῶς νὰ ἀφανισθῶσιν αὐτοὶ οἱ τέσσαρις. Οὕτως εὔρομεν εὐλογον, ἐν πρώτῳ Θεσπ. χωρίῳ πινὸς φιλοπροσωπίας, διότι ὅταν ἐκεῖνοι ὅπου δουλεύουν τὰ κοινά, χωρὶς ἐδικῶν τῶν πταίσμα τζερεμίζονται, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ εὑρέθησαν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ κοινοῦ ἀσχηματίζονται, δεῖ ὑπάρχει τρόπος πλεον νὰ μείνῃ κανένας προεστὸς εἰς τὴν δούλευσιν τῶν νησιῶν μας...»

270

1654-1813. Νοταριακά καὶ ιδιωτικά δικαιοπρακτικὰ ἐγγράφα. Κεφαλονιά.
Γ. Μοσχόπουλος, Ἐνας κώδικας τῆς μονῆς Αγ. Γερασίμου στα Ομαλά τῆς Κεφαλονιάς (1675-1763), Αθήνα 1998, σ. 31-37, 59-60, 70-71, 78-93, 125-145, 156, 227, 229, 256-260, 262-271, 299-302, 310, 312-330, 344-345, 359-360, 362, 381-383, 394-397, 400, 402-422, 424-434, 440, 442, 444-459, 463-475.

271

1655-1777. Κώδικας Θεσπισμάτων τῆς «Κομπανίας τῶν Ῥωμαίων Πραγματευτῶν» τοῦ Σιμπίου Τρανσυλβανίας (χφ. BAR MS. gr 976). Ο κώδικας συντάχτηκε κυρίως ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Ἀδάμη που διετέλεσε μέλος καὶ «γιουρίτος», δηλαδή ορκωτὸς νοτάριος τῆς κομπανίας, κατὰ τα ἔτη 1719-1767(;). Αποτελεῖ ἀντίγραφο τοῦ χφ. BAR MS. gr. 976

σε ό,τι αφορά τις καταχωρήσεις έως το έτος 1763. Στην παρούσα έκδοση δημοσιεύεται ο Πρόλογος του Κώδικα και του Δευτέρου Βιβλίου (φφ. 12^α-13^β, 58^α-60^β), Ευρετήριο των Θεσπισμάτων (φφ. 66^α-68^α) και τα Κεφάλαια 1-51 των Θεσπισμάτων (φφ. 7^α-131^α, 176^{αβ}). Επίσης, δημοσιεύονται αυθεντικές μεταφράσεις των προνομιακών ορισμών του 1701 και 1777. Τέλος, στο Παράρτημα Γ' περιλαμβάνονται όρκοι μελών και αξιωματούχων της κομπανίας και δικαστικές αποφάσεις της κομπανίας των ετών 1655 και 1681.

Δέσποινα Τσούρκα - Παπαστάθη, *Η ελληνική έμπορική κομπανία του Σιμπίου Τρανσυλβανίας (1636-1848)*, Θεσσαλονίκη 1994, σ. 415-416.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΚΟΜΠΑΝΙΑΣ ΤΟΥ ΣΙΜΠΙΟΥ ΤΡΑΝΣΥΛΒΑΝΙΑΣ. ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ ΠΟΙΝΗ ΣΕ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΩ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΚΗΣ ΔΥΣΦΗΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΠΑΝΙΑΣ

1665, 7 Ιανουαρίου

«... Διατάλημα τινός Ντόμπρη Φαγκαράσιου, να μὴ τοῦ δίδουν πλέον κανεὶς πράμμα βερεσέ καθ' ὅλου διὰ τὴν κακολογίαν τοῦ ... ἐπὶ τῆς Προεδρίας τοῦ κυρ Πάνου Ἰωάννου ἀπὸ Ἀλβανιτοχώρι. Φαίνομεν εἰς εἰδὴσιν πάντων, τὸ πῶς κάποιος Ντόμπρης ἀπὸ τὸ Φαγκαράσι, ἔστωντας νὰ στέκεται πάντα ἐναντίος πρὸς τοῦ λόγου μας καὶ ἀκατάδεκτος, καὶ νὰ κόμῃ πολλὰς καὶ ἀπρεπὰς ἀντιφάσεις, καὶ νὰ γελᾷ, καὶ νὰ ἀτιμάζῃ τοὺς Προεδροτέλους μας, καὶ ἡμᾶς ὅλους νὰ κακολογᾷ, εἰς αὐτὸ ἐδικαιώσαμεν ἀναμεταξύ μας, κοινῇ γνώμῃ πάντων, ὅτι ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἀπὸ τῆς καλεῖς ἀπὸ λόγου μας, οὔτε σὲ πανηγύρι, οὔτε ἄλλοῦ πουθενᾶ νὰ μὴν τοῦ δώσῃ πράμμα βερεσέ, ἀπὸ τὴν Μπόλταν του ἢ ἀπὸ τὴν σάτραν του, δίχως μπάνια πλερωμῆς σῶας, οὔτε μὲ σημάδι, οὔτε μὲ κεφηλιμέν, καὶ ὅποιος φανῇ παρήκοος εἰς αὐτό, καὶ τοῦ δώσῃ, νὰ ἔχῃ νὰ γκλωμπίζεται».

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΜΠΑΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ
ΛΕΟΠΟΛΔΟ Α'.

1701

«Πριβιλέγκιον τῆς Κομπανίας τῶν Ῥωμαίων Πραγματευντῶν τοῦ Σιμπινίου ἐν τῇ Τρανσυλβανίᾳ, εὐμενῶς χαρισμένον παρὰ τοῦ ἀειμνήστου καὶ Σεβαστοῦ ποτὲ Ἱμπεράτωρος Λεοπόλδου Πρίμου, ἐν τῇ Βασιλικῇ Μητροπόλει Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, κατὰ τὴν 12 τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἐτει Χριστοῦ 1701. Μεταφρασθὲν ῥωμαῖκα εἰς ἀπλὴν Διάλεκτον παρὰ τοῦ ἐλαχίστου Ἰωάννου Ἀδάμη.

Ἡμεῖς, Λεοπόλδος, εὐδοκούσης τῆς Θείας χάριτος Ἐκλεκτὸς Ῥωμαίων Αὐτοκράτωρ, Αἰὲ Αὔγουστος, καὶ πάσης Γερμανίας, Οὐγγαρίας, Βοημίας, Δαλματίας, Κροατίας, καὶ Σκλαβονίας Βασιλεὺς ...

Δεύτερον. Ὅσον διὰ τὸ Στάσημον καὶ διὰ τοὺς Τόπους τῶν Ἐργαστηρίων, καὶ Σκηνωμάτων, ὅπου παλαιόθεν οἱ αὐτοὶ Ῥωμαῖοι εἰς τὰ Πανηγύρια, ἢ δίχως τὰ Πανηγύρια, μέσα εἰς τὰ Κάστρη καὶ Βαρόσια τῆς Τρανσυλβανίας, εἴχασιν συνηθισμένους νὰ κρατοῦσιν,

εὐμενέστατα τοὺς συγχωροῦμεν νὰ εἶναι δηλαδὴ θεληματάροι νὰ πωλοῦσι τὰ πράγματά τους κάθε λογῆς, ὥσάν καὶ πρῶτα, κᾶντε συκοτᾶ καὶ μὲ τὸ κομάτι, Ἄλλ ἰγκρόσσο, κᾶντε λεανικῶς μὲ τὴν πήχην καὶ μὲ τὸ φούντι, Ἄλλ μινούτο. Καὶ κανένα Μαγιστράτο, ἢ τινὰς ἄλλος ἐξωτερικὸς, τοὺς τοιούτους Ρωμαίους Πραγματευτάς, ὅποῦ διαφεντεύονται μὲ τὸ παρόν μας Προτεκτιζιονάλιον, νὰ μηδὲν τολμήσῃ νὰ τοὺς πειράξῃ, ἢ καταπῶς μᾶς ἀνέφεραν νὰ ἐπράχθῃ πρωτῆτερα, κᾶντε Νόμπιλις ἤγουν Νέμεσης, κᾶντε Μιλιτάριος ἤγουν Σεφερλῆς, κᾶντε ὁποίας στάσεως ἢ ἀξιοσύνης καὶ ἂν εἶναι, ὑποκάτω εἰς μεγάλην παίδευσιν καὶ Μπιρσάγκο, διὰ μέσου τοῦ Κριτοῦ τοῦ τυχόντος Τόπου παρευθὺς πρὸς τὴν ἀναζήτησιν τοῦ ἀδικηθέντος καὶ βαρυνθέντος ἐξαιτουμένην, οὔτε μὲ δαρμούς, οὔτε μὲ ἄλλο βλάβημον καὶ ἀδικίαν, διὰ τινὰ αἰτίαν καὶ τίτουλον νὰ τοὺς κακοποιήσῃ, καὶ ποσῶς καμίαν ζημίαν νὰ μὴ τοὺς κάμῃ, παρευθὺς διπλᾶ πληρώνοντάς την. Ὅθεν καὶ ἐξαιρέτως τοὺς Τζεδουλάριδες καὶ φορολόγους ἐπὶ ταύτοῦ τοὺς προστάζομεν, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ παύσουν καὶ νὰ ἀπέχουν ὁλότελα, ἀπὸ διαγουμεύματα, καὶ παρὰ τὸ μέτρον τραβίσματα ὅποῦ ἐσυνήθιζαν νὰ κάμνουν εἰς τὰ παναγύρια δυναστικῶς ...

Ἐκτον. Μεταδίδομεν εὐμενῶς τῇ Συνοδίᾳ ταύτῃ τῶν Γραικῶν, νὰ ἔχωσι θέλημα καὶ ἄδειαν ἀνάμεσόν τους νὰ διαλέγουν καὶ νὰ ψηφίζουν Κριτὴν καὶ Προεστόντους, καὶ ὠμοσμένους Συνέδρους ἥτοι Πολγάριδες. Ἐμπροσθεν τῶν ὁποίων, ὅσαις Κρίσεις καὶ φιλονεικίαις τρέξουν ὅποῦ νὰ εἶναι καθάρια Πραγματευτάτικαις, ἤγουν ὅποῦ νὰ ἔχῃ ἓνας Πραγματευτὴς μὲ ἄλλον Πραγματευτὴν, τελείως καὶ χωρὶς κανένα Ἀπειράτιστον νὰ ξεκόφτῳ. Εἰς δὲ τὰ Πολιτικά Πράγματα, ἢ Πρώτῃ Ἰνστάντσίᾳ, καὶ ἢ διαγνώσει τῆς Αἰτίας, ἐπιτρέπομεν νὰ παρῶσι δμοίως εἰς τὸν προειρημένον Κριτὴν καὶ Προεστόντους. Καὶ ὅμως ἐὰν τύχῃ ἢ τὸ ἓνα μέρος τῶν Κρινομένων, ἢ τὸ ἄλλο, ὅποῦ νὰ γινώσκῃ τὸν ἐαυτὸν τοῦ διὰ βαρεμένου, ὅς ἔχῃ ἄδειαν νὰ προστρέχῃ εἰς τὸ Τεζαουρασίον. Καὶ ὅπ' ἐκεῖ, ἐὰν ἡ Σύμβασις τῆς φιλονεικίας ὑπερβαίνει τὰ Πεντακόσια Φιορίντια, ὅς παγένη εἰς τὴν Αὐλικὴν μας Κάμεραν. Τὰ δὲ Κριμινάλια Πράγματα, ἤγουν τὰ Σφάλματα ὅποῦ ἔχουν Ἐγκλημα, νὰ φυλάττῳ ἀμέσως εἰς τὴν Κρίσιν τοῦ Τεζαουρασίον. Ὁμοίως πάλιν, ἐὰν τύχῃ καμία μεγαλῆτερη Ὑπόθεσις, νὰ ἔχωσιν ἄδειαν νὰ δράμωσιν εἰς τὴν Βασιλικὴν μας Αὐλὴν ἥτοι Κούρτην ...».

271α

1655-1827. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Κίμωλος.

Ἰ. Ράμφορς, «Τὰ χριστιανικὰ μνημεῖα τῆς Κιμώλου», *Κιμωλιακὰ* 2 (1972), σ. 269-271 αρ. 1-3, σ. 275-283 αρ. 8-14, σ. 284-287 αρ. 16-18, σ. 289-293 αρ. 20-22.

272

1655-1892. Ιδιωτικά έγγραφα σχετικά με φορολογικά ζητήματα των Ανδρίων των εγκατεστημένων στη Σμύρνη. Σμύρνη.

Δ. Πολέμης, «Ἄνδριοι ἐν Σμύρνῃ», *Πέταλον* 8 (2003), σ. 44-47 αρ. 1-4, σ. 64-124 αρ. 13-52.